

vi kan faa en Realitetsbehandling af hele dette Spørgsmaal, som Sagen paakræver. Jeg skal senere komme til at nævne Forslagenes Enkeltheder; men jeg vil gerne først gøre et Par Bemærkninger om Nødvendigheden af et Forslag som det her foreliggende, om Erhvervelse af Tillægsjord til Husmandsbrug ved Ekspropriation.

Vi har gennem Aarene indhentet en Del Erfaringer angaaende hele denne Lovgivning, som vi her beskæftiger os med, og jeg har den Mening om dette Forhold, at i det Øjeblik den offentlige Jord, som vi ved Loven og Loven om Præstegaardenes Udstykning fik til Udstykning, er opbrugt til dette Formaal, vil en Ekspropriationslovgivning være nødvendig, hvis ikke alle rimelige Betingelser for Udstykning til Husmandsbrug i Danmark skal forskærtes. Enten maa vi have en Ekspropriationslovgivning, der holder Jordprisstigningen i Aev, eller ogsaa maa vi have en Skattepolitik, der i ganske anderledes Grad tager Sigte paa at modvirke Prisstigningen paa Grundværdier i Danmark, der indkasseres af Privatmand paa Samfundets Bekostning. En af de to Ting maa vi have i dansk Lovgivning, ellers tror jeg, det er ret haabløst at prøve paa at lade Staten øse Millioner ud til Husmandsbrug, hvis ikke den Baggrund kan skaffes.

Jeg skal senere begrunde det nærmere. Men angaaende Spørgsmaalet om, hvor store Reserver vi har tilbage af den offentlige Jord til at tilfredsstille Efterspørgselen til Husmandsbrug, vil jeg gerne anføre nogle Tal; jeg tror, de af det ærede Medlem Hr. Olufson fremførte Tal i nogen Grad var en Ombytning af Arealerne, men ellers, hvad selve Mængden angaar, passede de i det væsentligste.

Efter et Skøn, saa godt som jeg har kunnet foretage det, vil Lensjorden give ca. 22 000 ha til Udstykning. Den Jord, der afleveres af Lensgodser, ligger noget over middelgod Jord, og derfor kan man ikke anslaa det geometriske Areal til mere end 22 000 ha. Af disse 22 000 ha er der allerede med indeværende Aars Udstykning udstykket ca. 11 800 ha. Der er altsaa omtrent 10 000 ha tilbage af Lensjord, dels den, der ikke er afløst, og dels den, der er afløst, men venter til Forpagtningstidens Ophør. Efter den Forringelse af Udstykningsloven om Præstegaarde, som J. C. Christensen fik gennemført, kan man ikke regne med mere end omkring 12 000 ha middelgod Jord af Præstegaarde til Udstykning — her fra regner jeg de sønderjydske Landsdele; Præstegaardsudstykningsloven for de søn-

derjydske Landsdele har, som bekendt, ført til meget smaa Resultater, for ikke at sige været ganske værdiløs. Af Præstegaardsarealer er der indtil Dato brugt ca. 8 000 ha, og efter min Bedømmelse af Forholdet vil der højst regnet være 4 000—5 000 ha tilbage. Det er Reserven af offentlig Jord fra de to nævnte Love, og derfor synes jeg, at Tiden er inde til at overveje, hvorledes vi udstykningsmæssig er stillet her i Danmark, naar disse Reserver er opbrugt. Der er ingen Tvivl om, at disse Arealer vil strække sig over nogle Aar, men det er givet, at i Slutningen af den Tid, hvor disse Arealer fremkommer, bliver de forholdsvis mindre fra Aar til Aar og deres Udstyknings Betydning tilsvarende mindre.

Dernæst har vi i de senere Aar faaet en Ændring i den saakaldte gamle Husmandslov, Loven af 29. Marts 1924. For indeværende Aars Vedkommende har Landbrugsministeriet gennem Statens Jordlovsudvalgs Arbejde prøvet paa at føre Kontrol med, hvordan denne Lov har virket, og hvordan Jordkøbene foregaar; men inden jeg omtaler denne Lov, ønsker jeg at give nogle Oplysninger om de til Udstykning indkøbte Arealer, der heller ikke er helt uden Betydning, idet der fra Statens Side til Udstykning efter 4. Oktober-Lovens Bestemmelser er indkøbt ca. 2 000 ha. Dernæst er der fra Domænegaaende indtil Dato afleveret til Udstykning ca. 1 120 ha.

Som jeg nævnte før, har vi ved Loven af 29. Marts 1924 faaet en Ændring af den gamle Husmandslov, som har ført til, at Statens Jordlovsudvalg i indeværende Aar har været i Stand til i nogen Grad at følge Spørgsmaalet: Er der tilstrækkelig Jord til rimelig Pris paa Markedet til Oprettelse af Husmandsbrug? Det er fremført som værende Tilfældet baade af det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard og af det ærede Medlem Hr. Ulrich. Jeg mener, at de begge har ganske Uret, der er ikke tilstrækkelig Jord til Udstykning, og heller ikke kan den faas til rimelig Pris. Hvis man gennemgaar de Jordkøb, der foretages efter Loven af 29. Marts 1924, vil man se, at de Arealer, der anvendes til Udstykning til Husmandsbrug efter den gamle Lov, er Lodder af overordentlig ringe Beskaffenhed, i al Almindelighed er det noget af Danmarks allerringeste Jord. Fravigen sker ved de Indkøb, der foretages af Udstykningsforeninger, og paa et bestemt Omraade er det mærkbart, at Jordkøbene sker med helt andre Resultater, nemlig Indkøbene af Jord fra nedbrændte Gaarde.

Det er snart en almindelig Regel, at